Prima instanță: Judecătoria Drochia sediul central (jud.L.Grădinari)
Dosarul nr.3r-97/23 /Nr. 2-23160594-03-3r-18112023/

CURTEA DE APEL BĂLȚI
D E C I Z I E
Colegiul Civil și de Contencios administrativ

18 noiembrie 2023 mun. Bălți

Instanța compusă din:
Președintele completului, judecător Stela Procopciuc
Judecătorii Elena Grumeza
Natalia Chircu

examinând, fără citarea părților, recursul declarat de Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ”, în cauza civilă la contestația în contencios administrativ înaintată de Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ” către Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr.14 și Consiliul Electoral al circumscripției electorale com. Pelinia nr.14/19 privind infirmarea rezultatelor alegerilor locale generale în circumscripția locală Pelinia nr.14/19, aplicarea prevederilor art.176 Cod Electoral și declararea alegerilor locale nule în circumscripția locală Pelinia nr.14/19, împotriva încheierilor Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 și din 14 noiembrie 2023,-

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței:

La 10 noiembrie 2023 Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ”, s-a adresat cu contestație în instanța de contencios administrativ către Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr.14 și Consiliul Electoral al circumscripției electorale com. Pelinia nr.14/19 solicitând admiterea cererii, infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19, aplicarea prevederilor art.176 Cod Electoral și declararea alegerilor locale nule în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19.

Prin încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 s-a stabilit contestatarului termen pentru înlăturarea neajunsurilor din contestație până la 14.11.2023, ora 08.30, și anume pentru prezentarea probelor ce ține de respectarea procedurii prealabile, a copiilor reieșind din numărul părților, indicarea datelor de contact sau alte date, prezentarea probelor indicate, concretizării cerințelor reieșind din prevederile legale.

S-a explicat că în caz dacă nu se va lichida neajunsurile menționate, cererea de chemare în judecată va fi declarată ca fiind inadmisibilă spre examinare în ordinea contenciosului administrativ.

Prin încheierea Judecătoriei Drochia, sediul central din 14 noiembrie 2023 acțiunea în contencios administrativ s-a declarat inadmisibilă.

Solicitarea recurentului:

La 17 noiembrie 2023 Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ”, a declarat recurs împotriva încheierilor Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 și din 14 noiembrie 2023, solicitând admiterea recursului, anularea încheierilor contestate, cu remiterea cauzei pentru rejudecare.

Argumentele părților:

În motivarea recursului s-a invocat că despre emiterea încheierii recurate a cunoscut la data de 14.11.2023 de pe Portalul Național al Instanțelor Judecătorești. Cu încheierea dată nu este de acord, o consideră neîntemeiată și nefondată, care urmează a fi desființată integral, din următoarele considerente.

Susține că instanța de fond eronat menționează în încheierea din 14.11.2023 precum că la adresa de e-mail (partidulsansa@gmail.com) a fost expediată pentru executare copia încheierii din 13.11.2023 pentru a fi înmânată lui Titus Sărăteanu, or, încheierea a fost expediată la adresa electronica a Partidului Politic ”ȘANSĂ”, care nu este parte în prezentul proces și nici reprezentantul reclamantului, precum nici persoană atrasă în proces ca intervenient sau persoană cointeresată.

Menționează că instanța nu a argumentat sub nici o formă că în cazul dat se prevede respectarea procedurii prealabile. Reieșind din faptul că actul administrativ al Comisiei pentru Situații Excepționale nu este unul electoral, legislația națională apriori nu prevede o normă privind înaintarea unei cereri preliminare față de acest organ.

Din considerentul că instanța de fond a interpretat eronat circumstanțele de fapt și de drept invocate de către reclamant în cererea sa, pretinsele încălcări stabilite de către instanța de fond, independent de voința reclamantului nu au fost posibil de lichidat.

Relevă recurentul că procedură prealabilă va fi obligatorie doar atunci, când legea o prevede expres. Dacă legea nu o prevede expres, depunerea cererii prealabile, în virtutea art.166 Cod administrativ, devine un drept al petiționarului, care poate fi exercitat pentru revendicarea drepturilor încălcate prin emiterea sau respingerea emiterii unui act administrativ individual, cu excepțiile stabilite de art.163 Cod administrativ.

Astfel, califică procedura prealabilă ca drept, nu ca obligație a justițiabilului, iar judecătorul de contencios administrativ nu trebuie să declare inadmisibilă o contestație pentru care legea nu prevede obligativitatea respectării căii prealabile, aceasta fiind o opțiune a contestatarului, dar nu o obligație.

În acest context menționează că prin acțiunea înaintată nu s-a solicitat verificarea legalității a cărorva acte administrative individuale, nu a fost solicitată anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul și/sau emiterea unui act administrative individual, ci s-a solicitat infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19, adică a unui fapt, eveniment care a avut loc.

În contestație se aduc critici față de actul administrativ al Comisiei pentru Situații Excepționale, prin care s-a dispus anularea tuturor candidaților înaintați de contestatari în cadrul alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023 a concurenților electorali a

Partidului Politic ”Șansa” și nemijlocit față de consecința acestui act administrativ al Comisiei pentru Situații Excepționale.

S-a mai menționat de către reclamant că la momentul depunerii cererii sale actul vizat se află pe rol la Curtea de Apel Chișinău.

Recurentul conchide că declararea inadmisibilității acțiunii în lipsa unui temei legal, ar afecta nu numai drepturile părților la un proces echitabil, dar și încrederea părților în actul justiției, urmând astfel, de înlăturat viciul respectiv.

Comunicarea actelor:

La 18 noiembrie 2023, ora 10:47, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului cu propunerea de a depune referință în termen de o oră de la expediere.

În termenul acordat referințe nu au parvenit, dar prin cererea expediată de către intimatul CECE Drochia nr.14 prin intermediul poștei electronice, acesta a solicitat respingerea cererii de recurs și menținerea încheierii primei instanțe.

Termenul de declarare a recursului:

Conform art.242 Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntîrziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Articolul 2 alin.2 Cod administrativ stipulează că anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În conformitate cu dispozițiile art.5 alin.3 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

În conformitate cu art.95 alin.1, 8 Cod electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Din materialele cauzei rezultă că încheierea privind declararea inadmisibilă a contestației a fost emisă la 14 noiembrie 2023, fiind expediată recurentului la 15.11.2023 prin intermediul poștei terestre. Recursul motivat a fost declarat la 17 noiembrie 2023 prin intermediul primei instanțe, ceea ce confirmă că recursul este declarat cu respectarea termenului legal de contestare.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și normele legale relevante speței, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți

consideră necesar de a declara inadmisibil recursul împotriva încheierii Judecătoriei Drochia, sediul central din 13.11.2023 și de a respinge recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 14.11.2023, din următoarele considerente.

Conform art.243 alin.(1) lit.a), b) Codul administrativ, examinînd recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: a)declară recursul inadmisibil; b)respinge recursul.

În acest context, instanța de recurs constată din actele cauzei următoarea stare de fapt.

La 10 noiembrie 2023 Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia din partea Partidului Politic ”ȘANSĂ” s-a adresat cu contestație în instanța de contencios administrativ către Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr.14 și Consiliul Electoral al circumscripției electorale com. Pelinia nr.14/19 solicitând admiterea cererii, infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19, aplicarea prevederilor art.176 Cod Electoral și declararea alegerilor locale nule în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19./f.d.4-21/

În conformitate cu dispozițiile art.20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art.39 alin.2 Cod administrativ, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Conform art.189 alin.1 Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Prin încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 s-a stabilit contestatarului termen pentru înlăturarea neajunsurilor din contestație până la 14.11.2023, ora 08:30, și anume pentru prezentarea probelor ce țin de respectarea procedurii prealabile, a copiilor reieșind din numărul părților, indicarea datelor de contact, sau alte date, prezentarea probelor indicate, concretizarea cerințelor, reieșind din prevederile legale. S-a explicat că în caz dacă nu se va lichida neajunsurile menționate, cererea de chemare în judecată va fi declarată ca fiind inadmisibilă spre examinare în ordinea contenciosului administrativ. /f.d.25-27/

Prin încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 14 noiembrie 2023 acțiunea în contencios administrativ s-a declarat inadmisibilă în temeiul dispozițiilor art.207 alin.2 lit.h) Cod administrativ, care prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată. /f.d.32-36/

În motivarea încheierii instanța de prim nivel a indicat că reclamantul nu a lichidat neajunsurile în termenul stabilit.

La 17 noiembrie 2023 Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ” a declarat recurs împotriva încheierilor Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 și din 14 noiembrie 2023, solicitând admiterea recursului și anularea acestora cu remiterea cauzei pentru rejudecare.

Potrivit art.243 alin.2 Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În conformitate cu prevederile art.194 alin.(1) Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Referitor la recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 prin care s-a stabilit reclamantului termen pentru lichidarea neajunsurilor, Colegiul civil consideră necesar de a-l declara inadmisibil în temeiul dispozițiilor art.243 alin.1 lit.a) Cod administrativ, reieșind din următoarele raționamente.

Articolul 241 alin.1, 3 Cod administrativ prevede că încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărîre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi. Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Conform art.236 alin.1,2 lit.a) din capit.III Cod administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special cînd: a) hotărîrea în fond nu poate fi contestată cu apel.

Este cert stabilit că prin încheierea din 13 noiembrie 2023 prima instanță a stabilit reclamantului termen pentru lichidarea neajunsurilor în conformitate cu dispozițiile art.213 Cod administrativ.

Potrivit art.213 Cod administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art.211 alin.(1) și (2) și ale art.212 alin.(1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

Subsidiar, potrivit art. 223 Cod administrativ, hotărîrile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Totodată, art.97 alin.1,2 Cod administrativ, stabilește că notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice.

Articolul 96 alin.1 Cod administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În acest sens, instanța de recurs notează că actul procedural- încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 prin care s-a stabilit reclamantului termen pentru lichidarea neajunsurilor reprezintă o notificare de către instanța de contencios administrativ adresată contestatarului pentru efectuarea anumitor acțiuni, în speță aducerea acțiunii la prevederile art. 211-212 Cod administrativ, dar nu un act de dispoziție care poate fi supus unei căi de atac.

Astfel capitolul V din Codul administrativ cu titlul Notificarea în cadrul procedurii administrative nu prevede posibilitatea contestării cu recurs a notificării efectuate de instanța de judecată, indiferent că aceasta a fost îmbrăcată în formă de încheiere sau de un înscris simplu.

Prin urmare, recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 este inadmisibil, dat fiind că aceasta nu poate fi atacată cu recurs.

Referitor la recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 14 noiembrie 2023 prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea pe motiv că nu au fost lichidate neajunsurile menționate în încheierea instanței emisă la 13 noiembrie 2023, Colegiul civil și de contencios administrativ va respinge recursul din considerentele ce urmează.

În conformitate cu dispozițiile art.207 alin.1 Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sînt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

Articolul 211 Cod administrativ prevede că în cererea de chemare în judecată se indică:

a) instanța la care a fost depusă;

b) numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul sau sediul acestuia; dacă reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare și codul fiscal;

c) numele și prenumele reprezentantului legal sau împuternicit și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant;

d) denumirea pîrîtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia;

e) pretențiile reclamantului;

f) circumstanțele de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretenția;

g) enumerarea tuturor probelor pe care reclamantul le deține și le poate prezenta;

h) datele despre respectarea procedurii prealabile, dacă o astfel de procedură este prevăzută de lege.

Cererea de chemare în judecată se semnează de reclamant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit. Cererea de chemare în judecată poate cuprinde și alte date importante pentru soluționarea cauzei, precum și demersurile reclamantului.

Potrivit art.212 alin.1 Cod administrativ, la cererea de chemare în judecată se anexează:

a) copia actului administrativ contestat și copia deciziei cu privire la cererea prealabilă, dacă legea prevede o astfel de procedură;

b) copia actului de identitate al reclamantului persoană fizică sau extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice, dacă reclamantul este persoană juridică;

c) documentul care confirmă împuternicirile reprezentantului legal sau împuternicit;

d) copii de pe cererea de chemare în judecată și de pe toate înscrisurile anexate, într-un număr egal cu numărul de participanți la proces.

Colegiul notează că la contestația electorală înaintată în instanța de contencios administrativ Titus Sărăteanu a anexat: copia buletinului său de identitate, copia Hotărârii CEC nr. 1543 din 03.11.2023, hotărârea cu privire la înregistrarea lui Titus Sărăteanu în calitate de candidat la alegerile locale din 05.11.2023 la funcția de primar al com. Pelinia din partea Partidului Politic ”ȘANSĂ”.

Astfel, prima instanță a stabilit că acțiunea în contencios administrativ este formulată fără respectarea condițiilor stabilite la art. 211 și 212 Cod administrativ, și a stabilit contestatarului termen până la 14.11.2023, ora 8:30 pentru a prezenta: probe care să confirme respectarea procedurii prealabile, a copiilor reieșind din numărul părților, indicarea datelor de contact, sau alte date, prezentarea probelor indicate, concretizarea cerințelor, reieșind din prevederile legale.

Completul judiciar atestă că în contestația depusă în instanța de judecată reclamantul Titus Sărăteanu nu a indicat datele sale de contact care ar permite contactarea reclamantului cu celeritate, cum ar fi numărul de telefon și poșta electronică, la care să-i fie expediată corespondența instanței.

Prin prisma art.96 alin.2 Cod administrativ, autoritățile publice trebuie să se asigure că participanții la procedură indică, în cadrul procedurii, o modalitate principală de comunicare, precum și modalități alternative.

Articolul 100 alin.1 Cod electoral, prevede că în perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.

Deși recurentul nu a indicat numărul său de telefon în contestația înaintată, prima instanță îndeplinindu-și cu diligență obligația de a informa reclamantul despre necesitatea înlăturării neajunsurilor la depunerea acțiunii a stabilit care este numărul acestuia de telefon și potrivit telefonogramei întocmită de grefiera Minzilevschi A, la 13.11.2023 ora 12:59 s-a efectuat apel telefonic de la telefonul personal cu număr ***** la numărul de telefon *****, care aparține lui Titus Sărăteanu, căreia i s-a comunicat de a se prezenta la Judecătoria Drochia sediul central pentru a primi încheierea din 13.11.2023. /f.d.31/

Concomitent, încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 13.11.2023 prin care s-a stabilit reclamantului termen pentru lichidarea neajunsurilor a fost expediată la 13.11.2023 ora 15:24 la poșta electronică a Partidului Politic ”ȘANSĂ”, din partea căruia recurentul/reclamant a fost desemnat: partidulsansa@gmail.com./f.d.30/

Ca rezultat al acțiunilor întreprinse de către instanță, la 13 noiembrie 2023 copia încheierii privind necesitatea înlăturării neajunsurilor la înaintarea acțiunii în contencios administrativ a fost înmânată recurentului contra semnătură, potrivit confirmării anexat la materialele dosarului. /f.d.28/

Prin urmare recurentul a fost notificată cu celeritate și în forma permisă de lege cu privire la stabilirea termenului pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin urmare, reclamantul, ținând cont de procedurile urgente ce țin de examinarea contestațiilor electorale, urma să dispună de diligiență și să execute în termen indicațiile instanței de contencios administrativ în termenul stabilit, despre care era la curent încă din 13.11.2023.

Recurentul a invocat că instanța neîntemeiat a expediat încheierea din 13.11.2023 la poșta electronică a Partidului Politic, ȘANSĂ", care nu este parte la proces și nici reprezentantul acestuia.

La acest argument instanța de recurs notează că, dat fiind faptul că obiectul prezentei cauze constituie contestație electorală, că contestatarul a fost înaintat la funcția de primar în com. Pelinia, r.Drochia în cadrul alegerilor locale din 05.11.2023 din partea PP"ȘANSĂ", și, având în vedere celeritatea proceselor de judecată în cazul contestațiilor electorale, instanța de judecată justificat a acționat prin comunicarea notificării reclamantului prin diferite mijloace care să asigure comunicarea și recepționarea acesteia de către destinatar, inclusiv personal, cât și prin intermediul partidului care l-a desemnat în calitate de candidat.

Conform art.110^1 alin.1,5 Cod administrativ, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronica este echivalentă cu notificarea de substituire prin introducerea în cutia poștală. Notificarea prin intermediul sistemelor informaționale dedicate sau al altor mijloace electronice de comunicație care permit confirmarea recepționării notificării este echivalentă cu notificarea prin poștă convențională cu scrisoare recomandată. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

În aceste circumstanțe, prima instanță corect a stabilit că notificarea din 13.11.2023 i-a fost comunicată contestatarului, însă dânsul până la termenul stabilit - 14.11.2023, ora 08.30 nu a lichidat neajunsurile din contestație, în consecință prima instanță justificat a declarat inadmisibilă contestația în temeiul dispozițiilor art.207 alin.2 lit.h) Cod administrativ.

Recurentul susține că instanța de fond neîntemeiat a invocat necesitatea respectării procedurii prealabile în cazul prezentei contestații.

În acest context, Colegiul civil și de contencios administrativ notează că prin contestația înaintată se solicită infirmarea rezultatelor alegerilor locale generale în circumscripția locală Pelinia, nr.14, aplicarea prevederilor art.176 Cod Electoral și declararea alegerilor locale nule în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19, pretențiile fiind înaintate către Consiliul electoral al Circumscripției electorale a r. Drochia nr.14 și către Consiliul electoral al circumscripției electorale a com. Pelinia nr.14/19.

Prin prisma dispozițiilor art.208 alin.1 Cod administrativ, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Articolul 211 alin.1 lit.h) Cod administrativ prevede că în cererea de chemare în judecată se indică: datele despre respectarea procedurii prealabile, dacă o astfel de procedură este prevăzută de lege.

Potrivit art.212 alin.1 lit.a) Cod administrativ, la cererea de chemare în judecată se anexează: copia actului administrativ contestat și copia deciziei cu privire la cererea prealabilă, dacă legea prevede o astfel de procedură.

Potrivit art.162 alin.1,3 din Codul administrativ, procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Cererea prealabilă este îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul, b)emiterea unui act administrativ individual.

Conform art.163 Cod administrativ, procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă:

a) actul administrativ individual este emis de către Guvern, un consiliu local sau Adunarea Populară a Găgăuziei;

b) decizia cu privire la cererea prealabilă înrăutățește situația unei persoane față de situația din decizia inițială;

c) legea prevede expres adresarea nemijlocită în instanța de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art.164 alin.1, 2 lit.a) Cod administrativ, cererea prealabilă se depune în scris, pe suport de hârtie sau în formă de document electronic, la autoritatea publică emitentă. Autoritatea publică emitentă este: în cazul prevăzut la art.162 alin.(3) lit.a) – autoritatea publică care a emis actul administrativ individual.

Potrivit art.91 alin.2 și 3 din Codul electoral, contestațiile depuse în condițiile prezentului cod se examinează de către organele electorale, respectându-se ierarhia acestora. În cazurile stabilite de prezentul cod, precum și de alte acte normative, contestațiile se examinează de către alte organe (autorități) în limita competențelor atribuite. În sensul alin.(2), legalitatea actelor administrative ale organului electoral emitent, precum și acțiunile/inacțiunile acestuia se contestă direct la organul electoral ierarhic superior. După respectarea procedurii prealabile, decizia organului electoral emitent, după caz, decizia organului electoral ierarhic superior în partea adoptării unei noi soluții pe marginea cererii prealabile se contestă direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul electoral respectiv.

Iar alin.(4) al art.91 Cod electoral, prevede că contestațiile prevăzute la alin.(1) lit.b) se depun la organul electoral care a înregistrat, a acreditat sau a confirmat ori urmează să înregistreze, să acrediteze sau să confirme subiecții electorali ale căror acțiuni/inacțiuni se contestă. Deciziile organului electoral pe marginea acestor contestații se contestă în condițiile alin.(3).

Potrivit art.98 alin.1 Cod electoral, în ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează: 1) judecătoriile în primă instanță soluționează contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a hotărîrilor organelor electorale, după efectuarea procedurii de examinare a cererii prealabile.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Suplimentar, Colegiul specializat scoate în evidență că în conformitate cu prevederile art.219 alin.(1),(3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Prin urmare, norma specială- Codul electoral prevede expres că în cazul contestațiilor electorale respectarea procedurii prealabile este obligatorie, cu excepțiile stabilite de lege, care la caz sunt prevăzute de art. 163 lit.c) Cod administrativ și 91 al.5 Cod electoral.

Prin acțiunea dedusă speței se contestă rezultatele alegerilor locale din 05.11.2023, prin urmare excepțiile stabilite de lege nu sunt aplicabile, iar respectarea procedurii prealabile prin formularea unei contestații la organul electoral competent cu validarea alegerilor este obligatorie.

Colegiul civil și de contencios administrativ notează că potrivit normelor procesuale menționate, pentru a pune în mișcare o acțiune în contencios administrativ, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții de formă și conținut, una din acestea fiind respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, care constituie în sine o condiție specială obligatorie de valorificare a dreptului la acțiune în justiție, și care necesită a fi întrunită doar în anumite cazuri în funcție de natura litigiului.

În acest sens, raportat speței, atât Codul electoral, cât și Codul administrativ instituie obligația respectării parcurgerii succesive a etapelor de intentare a unei proceduri de contencios administrativ, și anume: respectarea procedurii prealabile, și doar ulterior, înaintarea acțiunii în decurs de 3 de zile, de la: data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut pentru soluționarea acesteia.

Prin urmare, procedura prealabilă este o garanție de apărare suplimentară a persoanei afectate print-un act administrativ individual, și totodată o modalitate de autocorecție a autorității publice din perspectiva respectării conform art.21 din Codul administrativ a principiului legalității administrației publice.

Cererea prealabilă ca instituție juridică nu este doar o simplă formalitate, de aceea orice autoritate publică este obligată să examineze cererea ca un mijloc legal și efectiv de protecție a persoanei împotriva intervențiilor puterii publice prin intermediul actului administrativ individual.

De fiecare dată instanța de judecată, verificând legalitatea activității administrative a autorităților publice, efectuează un control judecătoresc efectiv și asupra legalității deciziilor de soluționare a cerilor prealabile, care în esență constituie un tot întreg cu actul administrativ individual.

Concomitent, instanța remarcă că prin instituirea procedurii prealabile de soluționare a contestațiilor nu s-a urmărit restrângerea accesului liber la justiție, de care,

în mod evident, cel interesat beneficiază în condițiile legii, ci exclusiv instaurarea unui climat de ordine juridică, indispensabil, în vederea exercitării dreptului constituțional statuat de art.20 din Constituția Republicii Moldova, prevenindu-se, astfel, abuzurile și asigurându-se protecția drepturilor și intereselor legitime ale celorlalte părți.

În materia contenciosului administrativ, procedura prealabilă este o procedură grațioasă, care nu presupune implicarea unui organ cu atribuții jurisdicționale, ci chiar a aceluiași organ care a emis actul administrativ sau a organului ierarhic superior.

În cazul manifestării dezacordului cu actul emis în urma acestei proceduri, acesta poate fi supus unui control judecătoresc, cu stabilirea tuturor garanțiilor procesuale pentru justițiabil (asigurarea principiului contradictorialității, egalității, disponibilității în drepturi) și a remediilor juridice efective împotriva actului administrativ contestat.

Respectiv, Colegiul civil și de contencios administrativ notează că pentru a fi intentat un proces civil nu este suficient numai actul depunerii contestației în instanța de judecată, ci este nevoie să fie soluționată și chestiunea cu privire la admisibilitatea acesteia în conformitate cu prevederile legale. Chiar dacă persoana interesată dispune de dreptul de a declanșa un proces civil este necesară și importantă verificarea tuturor condițiilor de exercitare a acestui drept prevăzute de legislația procedurală. Judecătorul va întreprinde un șir de acțiuni procedurale în acest sens, avându-se în vedere faptul că de corectitudinea și succesivitatea acestor acțiuni, în faza intentării procesului civil, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.

Astfel, legislația procedurală, prin prisma art.207 Cod administrativ, instituie anumite cerințe pentru realizarea dreptului la acțiune, iar nerespectarea cerințelor prevăzute de lege întru realizarea dreptului la acțiune poate duce la anumite consecințe juridice.

Potrivit art.112 alin.4 din Codul de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Conform normei date de drept rezultă că în cazul în care instanța de judecată a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătoresc. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată (judecător) este unul obligatoriu și peremptoriu, acelui prevăzut de lege. Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Instanța de recurs menționează că termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor este unul imperativ, corespunzător, Colegiul conchide că omisiunea respectivă este imputabilă recurentei, lipsa diligenței devenind culpabilă și opozabilă acesteia.

Potrivit art.113 Cod procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de

judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la caracterul obligatoriu al actelor judecătorești de dispoziție, justițiabilul trebuie să-și ajusteze conduita la indicațiile reflectate în actul de dispoziție judecătoresc emis, dacă prin acesta destinatarului i-a fost fixat un termen-limită (termen de perimare) pentru înlăturarea neajunsurilor din contestație, astfel încât acesta urmează să se conformeze cerințelor în discuție până la data și ora stabilită, să prezinte actele enunțate și să se asigure că ele vor ajunge la destinatar (la instanța de judecată) cel târziu la momentul stabilit în prealabil de către instanță. O altă abordare decât aceasta va echivala cu o încălcare a termenului de procedură, fixat de instanță.

Colegiul reține că recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să pretindă încălcarea dreptului de acces la justiție, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

Colegiul civil și de contencios administrativ notează că importanța termenelor procedurale este justificată prin faptul că acestea stabilesc regimul temporal optim pentru realizarea justiției: pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, iar pe de alta, contracarează urgența nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale. Termenele procedurale sunt o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procesuale, de asigurare a celerității înfăptuirii actului de justiție și de fortificare a securității raporturilor juridice. Dintr-o perspectivă opusă, termenele procedurale anihilează tendințele de urgentare a înfăptuirii justiției, astfel că acțiunile subiecților procesuali trebuie efectuate în mod calculat și logic, fapt care presupune trecerea unei perioade de timp.

În același context Curtea Europeană menționează că accesul la justiție poate fi limitat, în special prin instituirea condițiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. Aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporționalitate între interesul persoanei și scopul legitim urmărit (Guérin contra Franței, 29 iulie 1998, § 37). Totuși, limitările nu trebuie să reducă la zero esența acestui drept. Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiției și, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicați în proceduri trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (Miragall Escolano ș.a. contra Spaniei, 25 ianuarie 2000, § 33).

Reieșind de cele constatate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul declarat de Titus Sărăteanu împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023 și de a respinge recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 14 noiembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art.243 alin.(1) lit.a), b) Codul administrativ, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți,-

d e c i d e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ”, împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 13 noiembrie 2023.

Se respinge recursul declarat de Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ”, împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 14 noiembrie 2023 prin care acțiunea s-a declarat inadmisibilă, în cauza civilă la contestația în contencios administrativ înaintată de Titus Sărăteanu, candidatul la funcția de primar în com. Pelinia înaintat de Partidul Politic ”ȘANSĂ”, către Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Drochia nr.14, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale com. Pelinia, nr.14/19 privind infirmarea rezultatelor alegerilor locale generale în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19, aplicarea prevederilor art.176 Cod Electoral și declararea alegerilor locale nule în circumscripția locală Pelinia, nr.14/19.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecător **Stela Pocopciuc**

Judecătorii **Elena Grumeza**

Natalia Chircu